

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił E. B. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P.: od 24 lutego 1975 r. do 30 kwietnia 1992 r. na stanowisku kierowcy ciągnika jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach uprawniających do wcześniejszego przejścia na emeryturę z uwagi na to, że praca w warunkach szczególnie uciążliwych nie jest tożsama z pracą w warunkach szczególnych określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Organ rentowy dodał, że dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach istotne znaczenie ma to, czy praca kierowcy ciągnika wykonywana jest w transporcie czy też przy innych pracach np. w ramach rolniczych prac polowych. Organ rentowy dokonując oceny złożonej dokumentacji stwierdza, że w latach 1975 – 1992 wykonywał prace kierowcy ciągnika. Jednak mając na uwadze zatrudnienie w Spółdzielni Kółek Rolniczych, nie można jednoznacznie potwierdzić, że praca w charakterze kierowcy ciągnika była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jedynie w transporcie, a oświadczenie ubezpieczonego odnośnie charakteru pracy nie może być dowodem w sprawie. Ponadto zaświadczenie o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach z dnia 10 stycznia 2001 r. zawiera braki formalne. Pracodawca nie wskazał w w/w zaświadczeniu resortowego aktu prawnego. Ubezpieczony udowodnił ogólny staż pracy wynoszący 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

/decyzja – k. 26 plik II akt ZUS/

Wnioskodawca E. B. w dniu 7 listopada 2016 r. złożył odwołanie od w/w decyzji i zarzucił decyzji naruszenie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podał w uzasadnieniu, że organ rentowy nie uwzględnił mu do pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P.. W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 4/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podając te same argumenty co w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 7 – 8/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca E. B. urodził się (...)

/bezsporne/

W dniu 19 września 2016 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. 1 – 6 plik II akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 18 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił E. B. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P.: od 24 lutego 1975 r. do 40 kwietnia 1992 r. na stanowisku kierowcy ciągnika jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach uprawniających do wcześniejszego przejścia na emeryturę z uwagi na to, że praca w warunkach szczególnie uciążliwych

nie jest tożsama z pracą w warunkach szczególnych określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Ubezpieczony udowodnił w sposób bezsporny ogólny staż pracy wynoszący 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

/decyzja – k. 26 plik II akt ZUS/

E. B. był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy ciągnika w okresie od 24 lutego 1975 r. do 30 kwietnia 1992 r.

/świadcstwo pracy – k. 3 plik I akt ZUS/

Podczas całego spornego okresu zatrudnienia ubezpieczony pracował w transporcie jako kierowca ciągnika. Były ciągniki firmy (...). Zimą pracował na budowach, przy remontach, a jesienią woził płody rolne: ziemniaki do gorzelni, buraki cukrowe. Ubezpieczony jeździł do Filii Zakładu Usług (...) w P. koło P., do Chemobudowy – Ł.. Wnioskodawca woził płyty stropowe, pustaki kominowe, koks, węgiel, cegłę. Była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy.

/zeznania świadka W. G. z dnia 12 kwietnia 2017 r. – 00:02:38 – 00:10:08 – płyta CD – k. 24, zeznania świadka A. O. z dnia 12 kwietnia 2017 r. – 00:10:08 – 00:16:28 – płyta CD – k. 24, zeznania wnioskodawcy z dnia 12 kwietnia 2017 r. – 00:16:28 – 00:21:00 – płyta CD – k. 24

Spółdzielnia Kółek Rolniczych w P. wystawiła wnioskodawcy zaświadczenie o wykonywaniu prac w szczególnych warunkach i wskazała, że podczas zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 24 lutego 1975 r. do 30 kwietnia 1992 r. wykonywał pracę na stanowisku kierowcy ciągnika. Zgodnie z Wykazem A, Działem VIII, pkt 3 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia RRady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. praca kierowców ciągników jest zaliczana do prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

/zaświadczenie o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach – k. 12 plik II akt ZUS/

Wnioskodawca posiada prawo jazdy wydane przez Starostę (...) w dniu 26 marca 2007 r. kategorii: B, T z którego wynika, iż uprawnienia do prowadzenia ciągnika posiada od 10 lutego 1975 r.

/bezsporne/

Obecnie wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/bezsporne/

Wnioskodawca udokumentował ogólny staż pracy w wymiarze 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

/wyliczenia ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz świadków W. G. i A. O.. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę. Zeznania świadków – osób niezainteresowanych rozstrzygnięciem sprawy na korzyść którejkolwiek ze stron, a jednocześnie pracowników tego samego zakładu w tym samym czasie co wnioskodawca na tym samym stanowisku, nie budzą wątpliwości przy ocenie ich wiarygodności, nie są wzajemnie ze sobą ani z treścią załączonych do akt sprawy dokumentów sprzeczne, wzajemnie ze sobą korespondują. W ocenie Sądu zeznania świadków oraz świadectwo pracy w szczególnych warunkach ubezpieczonego potwierdzają jednoznacznie, że ubezpieczony pracował jako kierowca ciągnika w transporcie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 w/w ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 i 2 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok SN z 15.12.1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok SN z 15.11. 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku – ukończył 60 rok życia oraz lat okresów składkowych i nieskładkowych. Skarżący nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. W ocenie Sądu wnioskodawca spełnia również warunek co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż wnioskodawca pracował na stanowisku traktorzysty w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. w okresie od 24 lutego 1975 r. do 30 kwietnia 1992 r.

Pracę kierowcy ciągnika zaliczyć należy do prac w warunkach szczególnych.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że wymieniona w poz. 3 działu VIII praca kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, jest pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z dokumentów, z zeznań świadków oraz z zeznań wnioskodawcy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że skarżący nie udowodnił okresu pracy 15 lat w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał w przedmiotowym postępowaniu, że w podczas całego okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Świadkowie oraz ubezpieczony zeznali, że podczas całego spornego okresu zatrudnienia ubezpieczony pracował w transporcie jako kierowca ciągnika. Były ciągniki firmy (...). Zimą pracował na budowach, przy remontach, a jesienią woził płody rolne: ziemniaki do gorzelni, buraki cukrowe. Ubezpieczony jeździł do Filii Zakładu Usług (...) w P. koło P., do Chemobudowy – Ł.. Ubezpieczony woził płyty stropowe, pustaki kominowe, koks, węgiel, cegłę. Była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy.

Należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym przyjmuje się, iż zatrudnienie wynikające ze stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie odpowiada warunkom opisanym w art. 22 § 1 k.p., bowiem z jego istoty wynikają prawa i obowiązki niewystępujące w stosunku pracy, a wynikające z art. 18 ustawy z 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U.1982 r. nr 30 poz. 210 tekst pierwotny) np. prawo do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu lub zebraniu grupy członkowskiej, do wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni, do udziału w nadwyżce bilansowej, do świadczeń spółdzielni w zakresie jej statutowej działalności oraz prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia spółdzielni (art. 42 § 4 Prawa spółdzielczego), obowiązek wniesienia wkładu (art. 152 Prawa spółdzielczego). Z istoty członkostwa wynika obowiązek członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej zespolonego działania przy prowadzeniu wspólnego gospodarstwa rolnego oraz działalności na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych członków (art. 138 Prawa spółdzielczego) w ramach ustalonej w spółdzielni organizacji pracy - wymaganej i niezbędnej wobec wieloosobowego składu spółdzielni. Ustalone zasady kooperacji mogą zatem przypominać wykonywanie pracy pod kierownictwem w określonym miejscu i czasie, ale podporządkowanie spółdzielcy regułom wynikającym z tej organizacji pracy jest właśnie immanentną cechą stosunku członkostwa. Podkreślenia wymaga też, że to ustawodawca wybrał dla członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej inną podstawę zatrudnienia niż umowa o pracę. W art. 155 § 1 Prawa spółdzielczego stwierdza się, że zdolny do pracy członek tej spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni. Zgodnie z art. 156 § 1 ustawy, oprócz członków spółdzielnia może zatrudniać także ich domowników. Natomiast zatrudnienie osób niebędących członkami spółdzielni jest regulowane w art. 157 ustawy. Przepis ten stanowi, że spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do swoich potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy (por. w tym zakresie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2012 r. I UK 383/11 LEX nr 1215134; uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 1988 r., III CZP 32/88, OSNC 1989 Nr 10, poz. 152; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 marca 2003 r., (...) SA/Łd (...), Prawo Pracy 2003 nr 9, s. 42; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2005 r., I UK 312/04, LEX nr 989238 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2009 r., I UK 115/09, LEX nr 558571; Wyrok

Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2009 r. I UK 186/09 OSNP 2011/13-14/189 wyrok SN z dnia 21 października 2009 r. I UK 115/09 LEX nr 558571). W konsekwencji powyższego uznania, orzecznictwo sądowe przyjmuje, iż okres zatrudnienia w ramach członkostwa w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) jest zaliczany do pracy w szczególnych warunkach wymaganych do uzyskania wcześniejszej emerytury w oparciu o art. 32 czy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z zm.), które to uprawnienie dotyczy wyłącznie osób zatrudnionych w oparciu o stosunek pracy. Trzeba przy tym zauważyć, iż niekwestionowane orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego przyjęło, iż utrzymanie w przepisach ustawy o emeryturach i rentach uprzywilejowanego nabycia prawa do wcześniejszej emerytury wyłącznie z tytułu pozostawania w stosunku pracy nie narusza konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej, choćby ubezpieczeni z innych niż stosunek pracy tytułów wykonywali zatrudnienie w szczególnych warunkach (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 września 2000 r., K 1/00 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2001 r., II UKN 646/00, OSNP 2003 nr 18, poz. 445; z dnia 28 listopada 2002 r., II UK 77/02, OSNP 2004 nr 6, poz. 105; z dnia 12 lutego 2004 r., II UK 246/03, OSNP 2004 nr 20, poz. 358; z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 142/04, OSNP 2005 nr 17, poz. 272; z dnia 29 czerwca 2005 r., I UK 300/04, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 94; z dnia 8 maja 2008 r., I UK 354/07, Monitor Prawa Pracy 2008 nr 10, poz. 544; z dnia 2 października 2008 r., III UK 51/08, Lex nr 509023; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 marca 2003 r., (...) SA/Łd (...) – z uzasadnienia Wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 27 maja 2014 r., III AUa 2012/2013 – Portal Orzeczeń.

I z taką sytuacją mamy w niniejszej sprawie, wnioskodawca był zatrudniony w spółdzielni na podstawie umowy o pracę, był pracownikiem. Wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie za pracę. Posiadał umowę o pracę, świadectwo pracy.

A zatem w tym stanie faktycznym, zdaniem Sądu Okręgowego okres zatrudnienia skarżącego na stanowisku kierowcy ciągnika w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. w okresie od 24 lutego 1975 r. do 30 kwietnia 1992 r. jest pracą w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie wnioskodawca w sposób niewątpliwy wykazał przed Sądem, że przepracował ponad 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wnioskodawca spełnia także wszystkie pozostałe wymagane przepisami prawa przesłanki, zarówno w zakresie stażu pracy oraz nie bycia członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego jak i wieku.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawca złożył wniosek w dniu 19 września 2016 r., a w dniu 5 października 2016 r. ukończył 60 lat, zatem prawo do emerytury należało wnioskodawcy przyznać od dnia 5 października 2016 r. tj. od dnia ukończenia przez wnioskodawcę 60 lat.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wypożyczając akta rentowe.

K.K.-W.